

Landstingslov nr. 18 af 19. november 2007 om fredning af kulturminder Historisk

Kapitel 1

Formål og definitioner

§ 1. Landstingsloven skal værne om kulturminder med deres egenart og variation som en del af Grønlands kulturarv og som bidrag til en forståelse af Grønlands kulturhistorie. Disse kulturminder er vidnesbyrd om menneskelig aktivitet igennem årtusinder. De medvirker til at skabe en sammenhæng imellem fortid og nutid og synliggøre de samfund, der skabte dem.

Stk. 2. Landstingsloven er en del af det nationale ansvar for at tage vare på kulturminderne som en kulturel ressource, som et videnskabeligt kildemateriale og som et varigt grundlag for nutidige og fremtidige generationers oplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhed.

Stk. 3. Landstingsloven tilgodeser, at Grønlands kulturarv er en vigtig del af verdens og menneskehedens historie, og igennem en aktiv fredningsindsats varetager Grønland sin del af den globale kulturarv.

§ 2. Ved kulturminder forstås i denne lov jordfaste fortidsminder, bygninger samt kulturhistoriske områder.

Stk. 2. Som tidspunkt for landets kolonisation, jf. § 5, stk. 1, anses i denne lov:

- 1) I området fra sydsiden af Ikerasassuaq/Prins Christian Sund, syd om Kap Farvel og op til 75° N på vestkysten, år 1800.
- 2) I det øvrige Grønland, det vil sige fra og med nordsiden af Ikerasassuaq/Prins Christians Sund via Nordgrønland ned til 75° N på vestkysten, år 1900.

Kapitel 2

Jordfaste fortidsminder

§ 3. Reglerne i dette kapitel omfatter jordfaste fortidsminder på land- og søterritoriet og finder desuden anvendelse på bygninger, der er over 100 år gamle og ikke i brug.

§ 4. Ved jordfaste fortidsminder forstås fysiske spor af menneskelig virksomhed, der er efterladt fra tidligere tider og den sammenhæng, de er anbragt i.

§ 5. Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse om fredning af nedlagte kirkegårde, teltringe fra tiden efter kolonisationen, varder, marker og stendiger ved disse, hvis bevarelse på grund af deres historiske værdi er af væsentlig betydning.

Stk. 2. Andre jordfaste fortidsminder er fredede.

Stk. 3. Fredning bevirker, at det fredede ikke må beskadiges, ændres eller flyttes helt eller delvist.

Stk. 4. Inden for en afstand af 20 meter fra de jordfaste fortidsminder kan der foretages landbrugsmæssige aktiviteter og anlægges sti til de jordfaste fortidsminder. Landbrugsmæssige aktiviteter omfatter overfladisk jordbehandling med harvning ned til 15 cm, gødskning, beplantning samt anvendelse af arealet til græsning. Grønland Nationalmuseum kan give tilladelse til andre landbrugsmæssige aktiviteter, herunder stenfjerning samt opsætning af oplysningstavler, skraldespande og andet, der er hensigtsmæssigt for offentlighedens adgang til de jordfaste fortidsminder.

Stk. 5. Inden for en afstand af 2 meter fra de jordfaste fortidsminder må ikke foretages nogen aktiviteter.

§ 6. Grønlands Nationalmuseum kan dispensere fra bestemmelserne i § 5, stk. 3-5.

§ 7. Brugere med arealtildeling, kommunalbestyrelser, offentlige myndigheder og godkendte lokalmuseer kan rejse sag om fredning af jordfaste fortidsminder samt om ændring eller ophævelse heraf. Endvidere kan Grønlands Nationalmuseum rejse sag herom af egen drift.

Stk. 2. Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse om fredning af jordfaste fortidsminder samt om ændring eller ophævelse heraf.

Stk. 3. Inden Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse efter stk. 2, skal der ske høring af brugere med arealtildeling samt kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor det jordfaste fortidsminde er beliggende. Grønlands Nationalmuseum kan foretage høring af andre.

Stk. 4. Fredningsbestemmelser offentliggøres uden ophold på hjemmestyrets hjemmeside.

§ 8. Grønlands Nationalmuseum fører en fortegnelse over jordfaste fortidsminder, herunder hvilke jordfaste fortidsminder der er fredede.

Stk. 2. Grønlands Nationalmuseum fører tilsyn med jordfaste fortidsminder, der er fredet efter denne lov.

Stk. 3. Grønlands Nationalmuseum varetager vedligeholdelsen af de væsentligste fredede jordfaste fortidsminder inden for den i landstingsfinansloven givne bevilling.

Sikring af jordfaste fortidsminder i forbindelse med den fysiske planlægning og forberedelse af jordarbejde

§ 9. Grønlands Nationalmuseum skal gennem samarbejde med plan- og råstofmyndighederne og andre, der arbejder med udnyttelse af landets ressourcer, virke for, at jordfaste fortidsminder og den information, de afgiver, sikres for eftertiden.

Stk. 2. Plan- og råstofmyndigheder skal inddrage Grønlands Nationalmuseum, når der udarbejdes planmateriale og ved behandling af tilladelser, der kan berøre jordfaste fortidsminder.

Stk. 3. Bygherren skal ved større jordarbejder inddrage Grønlands Nationalmuseum i planlægningen.

Stk. 4. Grønlands Nationalmuseum foretager arkivalisk kontrol af forekomsten af jordfaste fortidsminder i det relevante område ved inddragelse i henhold til stk. 2 og 3.

§ 10. Bygherren eller den, for hvis regning et forstudie eller et jordarbejde skal udføres, kan forud for igangsætning af arbejdet anmode Grønlands Nationalmuseum om en arkæologisk besigtigelse af et område. Bygherren eller den, for hvis regning et forstudie eller et jordarbejde skal udføres, afholder udgifterne hertil.

Stk. 2. Såfremt Grønlands Nationalmuseum vurderer, at der er jordfaste fortidsminder i området, kan Grønlands Nationalmuseum beslutte, at der skal foretages en arkæologisk undersøgelse heraf. En arkæologisk undersøgelse skal foretages inden for 18 måneder, med mindre særlige omstændigheder gør sig gældende.

Stk. 3. Bygherren eller den, for hvis regning et jordarbejde skal udføres, afholder udgifterne til en arkæologisk undersøgelse. Grønlands Nationalmuseum udarbejder et budget for undersøgelsens gennemførelse inden undersøgelsens påbegyndelse.

Stk. 4. Ved mindre private jordarbejder kan Landsstyret helt eller delvist afholde udgifterne til en arkæologisk undersøgelse, jf. stk. 2-3, hvis udgifterne bliver urimeligt tyngende for den private bygherre.

Stk. 5. Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse om, at jordarbejdet kan igangsættes i det omfang, det ikke berører jordfaste fortidsminder eller den arkæologiske undersøgelse. Ved afgørelsen lægges vægt på beskyttelsen af jordfaste fortidsminder, sikring af gennemførelsen af den arkæologiske

undersøgelse, muligheden for igangsættelse af jordarbejdet og væsentlige erhvervsinteresser.

Jordfaste fortidsminder fundet under jordarbejde

§ 11. Findes der under jordarbejde et jordfast fortidsminde, skal bygherren straks anmelde fundet til Grønlands Nationalmuseum, og arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet. Grønlands Nationalmuseum afgør, om en arkæologisk undersøgelse skal foretages, jf. § 10, stk. 2-4, eller om fredningssag skal rejses, jf. § 5.

§ 12. Grønlands Nationalmuseum kan meddele tilladelse til udgravning af jordfaste fortidsminder og fund til andre institutioner eller videnskabelig organisationer og fastsætte vilkår for tilladelserne.

Kapitel 3

Bygninger og kulturhistoriske områder

§ 13. Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse om fredning af bygninger og kulturhistoriske områder, hvis bevarelse på grund af deres historiske eller arkitektoniske værdi er af væsentlig betydning.

Stk. 2. Fredning af bygninger kan omfatte:

- 1) Hele bygningen.
- 2) Bygningens ydre.
- 3) Enkelte bygningsdele.

Stk. 3. Fredning af kulturhistoriske områder omfatter den sammenhæng, der eksisterer mellem en række kulturminder eller et område, hvortil der er knyttet særlige begivenheder. Landsstyret kan fastsætte fredningsbestemmelser for kulturhistoriske områder.

Stk. 4. Fredningen kan tillige omfatte en bygnings eller et kulturhistorisk områdes umiddelbare omgivelser i det omfang, disse er en del af den beskyttelsesværdige helhed.

§ 14. Ejere skal holde en fredet bygning og et kulturhistorisk område i forsvarlig stand med hensyntagen til fredningen. Almindelig vedligeholdelse skal ske under anvendelse af samme materialer, metoder og farver som hidtil og i overensstemmelse med bevaring af den fredede bygnings eller det kulturhistoriske områdes tilstand og udseende på fredningstidspunktet.

Stk. 2. Alle bygningsarbejder vedrørende en fredet bygning og et kulturhistorisk område kræver tilladelse fra Grønlands Nationalmuseum, hvis arbejdet vedrører bygningsdele, der er omfattet af fredningen, og hvis arbejdet går ud over almindelig vedligeholdelse. Grønlands Nationalmuseum kan knytte vilkår til tilladelsen.

Stk. 3. Grønlands Nationalmuseum kan efter ansøgning bestemme, at udgifter til et vedligeholdelsesarbejde eller et bygningsarbejde ved en fredet bygning eller et kulturhistorisk område afholdes helt eller delvis inden for den i landstingsfinansloven givne bevilling.

§ 15. Grønlands Nationalmuseum fører en fortegnelse over bygninger og kulturhistoriske områder, der er fredet i henhold til § 13.

Stk. 2. Grønlands Nationalmuseum fører tilsyn med bygninger og kulturhistoriske områder, der er fredet efter denne lov.

Stk. 3. Grønlands Nationalmuseum varetager vedligeholdelsen af fredede bygninger og kulturhistoriske områder inden for den i landstingsfinansloven givne bevilling.

Kulturarvsrådet

§ 16. Landsstyremedlemmet for Kultur nedsætter Kulturarvsrådet på 3 personer, der tilsammen skal

repræsentere arkitektonisk, arkæologisk og kulturhistorisk indsigt. Kulturarvsrådet nedsættes hvert 4. år. Landsstyremedlemmet for Kultur udpeger Kulturarvsrådets medlemmer for første gang umiddelbart efter ikrafttrædelse af denne lov.

Stk. 2. Kulturarvsrådet skal afgive en anbefaling vedrørende en sag om fredning, jf. § 17, og skal høres i forbindelse med tilladelser i henhold til § 14. Derudover har Kulturarvsrådet en rådgivende funktion inden for fredning af bygninger og kulturhistoriske områder samt relaterede forhold.

Stk. 3. Grønlands Nationalmuseum stiller sekretariatsbistand til rådighed for Kulturarvsrådet.

Fredningsprocedure

§ 17. Ejere, brugere med arealtildeling, staten, kommuner, lokalmuseer og foreninger, som Grønlands Nationalmuseum har godkendt hertil, kan rejse sag om fredning samt om ændring eller ophævelse heraf. Endvidere kan Grønlands Nationalmuseum rejse sag herom af egen drift.

Stk. 2. Inden Grønlands Nationalmuseum træffer afgørelse om fredning samt om ændring eller ophævelse heraf, skal offentligheden, ejeren, brugere med arealtildeling og den kommune, hvori bygningen eller det kulturhistoriske område er beliggende, underrettes. Underretningsperioden skal være 3 måneder, hvori de nævnte parter har mulighed for at komme med bemærkninger. Endvidere skal Kulturarvsrådet afgive sin anbefaling, jf. § 16, stk. 2.

Stk. 3. Fra det tidspunkt underretningen er meddelt, må der ikke foretages noget, der kan hindre eller vanskeliggøre den påtænkte fredning.

Stk. 4. Grønlands Nationalmuseum afgør sager om fredning samt om ændring eller ophævelse heraf.

§ 18. Grønlands Nationalmuseum offentliggør fredninger samt ændring eller ophævelse heraf inden 14 dage efter afgørelse herom. Ejeren, brugere med arealtildeling og den kommune, hvori bygningen eller det kulturhistoriske område er beliggende, underrettes direkte.

Stk. 2. Afgørelser om fredning af bygninger registreres af Grønlands Landsret på begæring fra Grønlands Nationalmuseum. Grønlands Landsret skal give Grønlands Nationalmuseum meddelelse om ejerskifte.

Stk. 3. Fredningen skal respekteres af alle rettighedshavere over bygningen og det kulturhistoriske område, uanset hvornår rettigheden er stiftet.

Kapitel 4

Ekspropriation og klageadgang

§ 19. Landsstyret bemyndiges til ved ekspropriation at erhverve ejendom, der er nødvendig til gennemførelse af fredning efter denne landstingslov. Ekspropriation sker efter reglerne i landstingslov om ekspropriation.

§ 20. Grønlands Nationalmuseums afgørelser i henhold til denne landstingslov kan påklages skriftligt til Landsstyret.

Stk. 2. Klageberettiget er:

1) Den, til hvem afgørelsen er rettet.

2) Enhver, der må antages at have en individuel eller væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 3. Klagefristen er 4 uger fra den dag, beslutningen er meddelt den, som afgørelsen er rettet til.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Stk. 4. Landsstyret kan se bort fra klagefristens overskridelse, såfremt særlige forhold undtagelsesvis tilsiger det.

Stk. 5. Landsstyrets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 5 *Sanktioner*

§ 21. Det kan medføre bøde at overtræde § 5, stk. 3-5, § 11, 1. pkt., § 14, stk. 1 og 2, og § 17, stk. 3.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af en virksomhed, som helt eller delvist ejes af en statslig myndighed, Grønlands Hjemmestyre, en kommune eller et kommunalt fællesskab, omfattet af landstingslov om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v., et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende juridiske personer, kan der pålægges virksomheden med videre som sådan kriminalretligt ansvar. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået af Grønlands Hjemmestyre, en kommune eller et kommunalt fællesskab, omfattet af landstingslov om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v.

Stk. 3. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået økonomisk fordel.

Kapitel 6 *Ikrafttrædelse m.v.*

§ 22. Denne landstingslov træder i kraft 1. januar 2008. Samtidig ophæves landstingslov nr. 5 af 16. oktober 1980 om fredning af jordfaste fortidsminder og bygninger, regulativ nr. 118 fra 1948 angående fredlysning af fortidsminder i Grønland og cirkulære af 11. november 1948 til sysselmænd angående fredning af fortidsminder.

§ 23. Fredninger, der ikke erstattes af fredninger i henhold til denne landstingslov, forbliver i kraft, indtil de ophæves.

Grønlands Hjemmestyre, 19. november 2007

Hans Enoksen

/

Tommy Marø